

Ahval, 5 Kasım 2018

Ben Boğaz'da hiç viski içmedim. Ama fark etmiyor!

Olur, da bir gün aleyhime bir dava açılırsa kürsüden mahkeme başkanı bana “Beşiktaş'ta boğazda oturup viski içmekle olmuyor. Bildiri yazmak yerine para toplayıp gönderin oradaki insanlara” diyebilir.

Haberlere göre (2 Kasım) barış bildirisini imzalayan akademisyenlere böyle hitap edilmiş.

Beni böyle, boğazda viski içen biri olarak gören, böyle algılayan, böyle tahayyül eden ve değerlendiren, dolayısıyla, bu imaja uygun bir cezayı hak ettiğime de inanan hâkimler az

olmamalı. Çünkü böyle konuşan başkana hâkimlerden bir tepki gelmedi, söylenende bir tuhaflık gören pek olmadı.

Boğaz'da viski içmeyenler ne yapar? Muhtemelen Eyüp'te Haliç'e bakıp ayran içerler. Önemli bir problematik: Boğaz'da viski değil rakı içenler hangi kategoriye dâhil edilirler?

Boğazcı mı yoksa Eyüpçü grubunda mı sayılmalılar? Ya Eyüp'te viski içenler?

İki grubun arasında gri alan kalmamış! İşte kutuplaşma artık bu komik-trajik boyuta varmıştır demektir.□

Onlar ve bizler, viski ve ayran, Boğaz ve Eyüp, doğu ve batı, Fatih ve Harbiye, kimilerinin Balkanlar ve Anadolu olarak algıladıkları, dindarlar ve dinsizler olarak bildikleri, vatanperverler ve hainler, solcuların zenginler ve yoksullar dediği, Atatürk yandaşı ve karşıtları, AB hayranları ve ülkesine bağlı vatanperver olanlar, yabancı üniversitelerde okuyan imtiyazlılar, elitler ve sefalet içinde büyüyüp yine de sivrilenler, kısacası bizden olan ve bizden olmayan diye görüyor kimileri çevrelerini.

Ya gözleri bağlı temsil edilen kadın, Adalet?

Antik Yunan tanrıçalarından Themis eskiden de adaleti temsil etmişti ama gözlerinin bağlanması modern bir ektir.

Görmeyen gözleri, terazisiyle itinaıyla suçluyu suçsuzdan ayırırken verilerden başka bir şeye dikkat etmediğini simgeler.

Yani yargıladığı insana bakıp karar vermiyor demek isteniyor, yalnız somut suçuna bakılıyor. Oysa zamane yargıçları, değil yukarıdan aşağıya süzmek, yargıladıklarını önyargılarına göre tahayyül edip, nereden nasıl kurulup neler içtiklerini bile hayal edip ona göre karar veriyorlar, vicdanları rahat.

Bu durum ve bu söylem adalet çevresini aşıyor aslında. “Boğaz'da viski içen” insan simgesi, siyasal literatürde “olumsuz elit” denen insanları belirler. Eskiden Recaizade Mahmut Ekrem, ‘Bihruz Bey’ tipini oluşturmuştu.

Pek bizden olmayan, “ötekine” özenen, kimi zaman züppe denen kimse anlaşılır bu tiplerden. Kimi zaman bobstil, sosyetik, liboş kelimeleri kullanılmıştır. Peyami Safa iki yöreyi belirler (Fatih ve Harbiye) ve Neriman kurtuluşu “bize özgü” yöreye dönmekte bulur, yani Fatih’te. Bu dışlananlara “mahallemize ayak uyduramayan” da diyebilirsiniz.

Boğaz da her nedense “bizden” bir mahalle sayılmıyor. Mahmut Çetin’in “Boğaz’daki Aşiret” adlı kitabında bizden olmayanlar “teşhir” ediliyor. Kimler yok ki! Enver Paşa’dan Zeki Baştımar’a, Nazım Hikmet’ten Ali Fuat Cebesoy’a, Sabahattin Ali’den Abidin Dino’ya kuşku ile yaklaşmamız gerekenler, yüzlercesi, tek tek anlatılıyor.

Bu tür kutuplar oluşunca ve toplumca kabul görünce, yani “öteki” içselleştirilince, artık demagojinin ve popülizmin önü açılmıştır demektir.

Vicdanları ile karar vermesi gereken hâkimler de aynen öyle yapıyorlar: Adaletin terazisinin verilerine göre değil, bu tür söylemlerle beslenmiş ve şekillenmiş vicdanlarıyla, yani önyargıyla, karşısındakinin nerede ne iştigini tahayyül edip hüküm veriyorlar.□

“Ucunu kaçırmak” terimi durumu iyi tanımlıyor. Rayından çıkmış gibidir Adalet. Ama durum belki teknik bir sakatlıktan da farklı ve daha da kötüdür. Geçenlerde Amy Chua’nın kitaplarını okuyordum (World on Fire ve Political Tribes). Kötümser bir tez savunuyor.

Kısacası diyor ki: Az sayıda gelişmiş bazı ülkeler dışında, gelişmekte olan ülkeler seçimli demokrasi ile serbest pazar ekonomisini ve insan haklarını bir arada geliştiremiyorlar. Büyük seçmen kitleleri seçme olanağını ele geçirince “elit” saydıklarına karşı baskıcı davranıyorlar.

□ Yazar dünyadan pek çok örnek veriyor. Bir ara, “Suudi Arabistan’da seçim olsa bir Bin Ladin

kazanır” diyor.

İnsan itiraz etmek istiyor, demokrasi iyidir, seçim kutsaldır, başka seçeneğimiz de yoktur diye. Ama bu “biz-elitler” metaforu sürekli tekrarlanıyor.

Kimileri bu karşıtlığı sınıf savaşı olarak görebilir, kimileri buna haset diyebilir. Faşizmi inceleyen araştırmacılar, seçkinlere ve aydınlara karşı olan tutumu kitleleri hareket ettiren bir demagoji ve popülizm olduğunu da söylemişlerdir.

Bu “elit” ve viski söylemi Adalet alanına varmışsa işler çok ciddidir demektir. İnsanlar, ben viski içmiyorum demek durumunda kalıyorlar ya da viskilerini gizliden içiyorlar. Mahalle baskısı çoktan aşılmış, baskı devlet katkısıyla destekleniyor demektir. Artık özel yaşam biçimi gündemdedir.□

Çetin Altan da “Viski” adlı romanını bunun için yazmıştı. Bir aydının itibarsızlaştırılması “yabancı” bir içkiyi içen biri, “sarhoş”, “alkolik” hatta “günahkâr” olduğu imajıyla sağlanıyor.

Ve bir akademisyen mahkemede savunmasını yaparken bu durumla karşı karşıya geliyor. Artık savunma “suç işlemedim” demeyi aşıyor ve “viski içmedim” alanına varıyor. Şüphelinin avukatı da “barış akademisyenleri boğaza nazır oturup viski içen insanlar değil” diyerek trajik bir savunma yapma durumunda kalıyor.

Özel yaşam biçiminin trajik savunması...

Her ihtimale karşı şimdiden beyan edeyim: Ben viski içmiyorum, ikramlar hariç!

[Ahval](#)